

Орієнтовний опис професійних компетентностей вчителя відповідно до кваліфікаційних категорій педагогічного працівника

I кваліфікаційна категорія

Професійна компетентність	Опис	Форма узагальнення
Мовно-комунікативна компетентність	<ul style="list-style-type: none"> - Вільно спілкується державною мовою на професійну тематику, використовуючи сучасну термінологію та систему понять; влучно застосовує інтонаційні та позамовні засоби виразності мовлення; аргументовано висловлює власні думки державною мовою; вичерпно та чітко відповідає на запитання учнів про різні аспекти навчального матеріалу. - Розробляє навчальні матеріали та викладає навчальні предмети (інтегровані курси) з урахуванням особливостей мовного і культурного досвіду учнів, які належать до корінних народів або національних меншин України (у тому числі таких, що здобувають освіту офіційними мовами Європейського Союзу). - Вчитель іноземної мови має рівень володіння іноземною мовою B2/C1 відповідно до глобальної шкали Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти; застосовує ефективні підходи і стратегії розвитку комунікативних умінь учнів з іноземної мови. - Використовує мовні засоби для пояснення учням навчального матеріалу, постановки проблемних питань, відповідей на запитання; застосовує мову та мовні засоби як інструмент мотивації учнів до пізнання навколишнього світу. 	<p>Розробка навчального заняття, урок, відеоурок, презентація з елементами відповідної компетентності з урахуванням академічної доброчесності.</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800</p>
Предметно-методична компетентність	<ul style="list-style-type: none"> - Знає законодавчі вимоги щодо змісту повної загальної середньої освіти відповідного рівня та форм організації освітнього процесу (державні стандарти, типові освітні програми, модельні навчальні програми). - Володіє поглибленими знаннями з освітньої галузі/ навчального предмета (інтегрованого курсу), оперує інформацією про основні напрями розвитку відповідної галузі знань; бере участь в апробації нових методик і технологій моделювання змісту навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів. - Здійснює результативну підготовку учнів до самостійного аналізу складних понять і термінів, самостійної пошукової діяльності та роботи із довідковими матеріалами, володіє інноваційними методиками моделювання змісту відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів. - Використовує власні методичні прийоми та засоби моделювання змісту навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів. - Демонструє власний педагогічний досвід щодо розвитку в учнів ключових компетентностей та умінь, спільних для всіх компетентностей, інноваційних підходів щодо їх застосування в нових умовах. - Використовує міжпредметні зв'язки, інтеграцію змісту різних освітніх галузей у навчанні учнів. - Використовує власні методичні підходи до навчання, виховання і розвитку учнів засобами освітньої галузі/ навчального предмета (інтегрованого курсу) з урахуванням умов професійної діяльності та індивідуальних особливостей учнів. - Застосовує методики і технології розуміння учнями себе, своїх цінностей і потреб, усвідомлення маніпуляцій і реагування на них; формує та розвиває навички критичного мислення в учнів. - Добирає відповідний інструментарій для проведення моніторингу результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу. 	<p>Розробки дидактичних матеріалів, інтегрованих занять з урахуванням академічної доброчесності.</p> <p>Інструменти оцінювання та моніторингу результатів навчання учнів.</p> <p>План індивідуальної освітньої траєкторії учня.</p> <p>Результати участі у Всеукраїнських олімпіадах, конкурсах, змаганнях тощо.</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – У процесі навчання, виховання і розвитку учнів формує у них ціннісні ставлення до суспільства і держави, сім'ї та родини, природи, мистецтва і культури, праці, до себе (до свого фізичного, психічного, соціального «Я»), інших осіб. – Використовує власні підходи та методичні прийоми формування та розвитку ціннісних ставлень в учнів. 	
Інформаційно-цифрова компетентність	<ul style="list-style-type: none"> – Уміє використовувати цифрові пристрої, їх програмне забезпечення, цифрові сервіси та технології для організації освітнього процесу, професійного спілкування; опрацьовує основні типи даних (тексти, презентації, графіки, електронні таблиці, аудіо- та відеоматеріали тощо); використовує цифрові сервіси та технології для професійного розвитку (онлайн-тренінги, дистанційні курси тощо); уміє захистити власні персональні дані в мережі Інтернет; уникає небезпек в інформаційному просторі, вміє перевіряти надійність джерел і достовірність інформації в мережі Інтернет; розпізнає використання маніпуляційних технологій в мережі Інтернет; дотримується академічної доброчесності, вимог з охорони авторських прав під час використання та поширення електронних (цифрових) освітніх ресурсів. – Добирає, накопичує, впорядковує та використовує електронні (цифрові) освітні ресурси в освітньому процесі та професійному розвитку. – Модифікує, комбінує, вдосконалює наявні електронні (цифрові) освітні ресурси, вносить до них зміни згідно з освітніми потребами учнів; особисто створює (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; захищає власні електронні (цифрові) освітні ресурси від несанкціонованого доступу. – Активно використовує безпечне електронне (цифрове) освітнє середовище для організації навчання, групової взаємодії, проектної, навчально- дослідницької, пошукової діяльності учнів, інших активних форм навчання, а також для оцінювання (у тому числі формувального) результатів навчання учнів (з урахуванням їх індивідуальних особливостей та освітніх потреб). 	<p>Сайт або блог як (цифровий) освітній ресурс відповідно до освітніх потреб.</p> <p>Платформи для планування освітнього процесу, оцінювання результатів навчання учнів («Всеосвіта», «На Урок» тощо).</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800</p>
Психологічна компетентність	<ul style="list-style-type: none"> – Здійснює диференційоване навчання для забезпечення освітніх потреб учнів. – Створює умови для формування позитивної самооцінки учнів, їхньої я-ідентичності. – Створює умови для розвитку пізнавальної діяльності учнів. – Пропонує учням форми діяльності, що допомагають їм розвивати навички активного слухання, розпізнавати свої емоції та емоції інших, виражати свої емоції. 	<p>План роботи співпраці із психологом закладу освіти; елементи форм методів роботи (зустрічі, круглі столи тощо) з урахуванням академічної доброчесності.</p> <p>Замітка про заходи (план), які заохочують учнів до взаємодії між собою (створення спільних правил класу, кооперативне навчання тощо).</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800 (10 % загальної кількості годин).</p>

<p>Емоційно-етична компетентність</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Використовує методики, що сприяють засвоєнню правил поведінки та навичок, які сприяють особистому та суспільному благополуччю (керування власною поведінкою на особистісному рівні, навички соціалізації, здатність розуміти інших на соціальному рівні тощо). - Конструктивно реагує на стрес, володіє способами запобігання професійному вигоранню. - Підтримує конструктивні та виважені стосунки з усіма учасниками освітнього процесу; вміє інтерпретувати реакції, почуття, емоції інших, запобігати конфліктам; використовує навчальні стратегії та методи, які передбачають активну участь учнів у процесі засвоєння матеріалу. - Спілкується, урахувавши культурні та особистісні відмінності усіх учасників освітнього процесу, виявляючи розуміння та співпереживання; використовує методики, що формують в учнів усвідомлення важливості мирного співіснування людей, взаємозв'язку та взаємовпливу особистостей, локальних і глобальних систем. 	<p>Протокол педради, засідання професійних об'єднань, зборів, нарад, де вивчається це питання</p>
<p>Компетентність педагогічного партнерства</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Застосовує в педагогічній діяльності навички координації та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності учнів, підтримування їх прагнення до саморозвитку, розкриття їх здібностей і пізнавальних можливостей (навички фасилітатора, організатора, координатора, наставника тощо). - Надає консультативну та інформаційну підтримку батькам щодо навчання, виховання і розвитку їхніх дітей. Надає консультативну та інформаційну підтримку батькам щодо навчання, виховання і розвитку їхніх дітей. - Виявляє навички командної роботи з метою підтримки учнів (модерує групове обговорення, спільне прийняття рішень тощо). 	<p>Робота з батьками, протоколи батьківських зборів. Замітки про заходи роботи спільно з батьками. Поради, брошури, коментарі тощо.</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800</p>
<p>Інклюзивна компетентність</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Використовує інструменти забезпечення інклюзивного навчання; застосовує принципи і стратегії універсального дизайну та розумного пристосування для забезпечення доступності освітнього середовища. - Застосовує власні педагогічні прийоми роботи з особами з особливими освітніми потребами, розробляє завдання для їх оцінювання з урахуванням індивідуальних програм розвитку, індивідуальних навчальних планів. - Проектує матеріали, добирає засоби навчання з урахуванням індивідуальних особливостей та потреб кожного учня. 	<p>Індивідуальна програма розвитку, індивідуальні навчальні плани, план-конспект уроку, план виховної роботи з використанням інструментів забезпечення інклюзивного навчання з урахуванням академічної доброчесності.</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800 (10 % загальної кількості годин).</p>

Здоров'язбережувальна компетентність	<ul style="list-style-type: none"> - Застосовує під час організації освітнього середовища правила безпеки життєдіяльності, санітарні правила та норми, протиепідемічні правила, засади раціональної організації праці та відпочинку. - Адаптує та застосовує в освітньому середовищі здоров'язбережувальні засоби та ресурси. - Своєчасно розпізнає ознаки насильства, булінгу (цькування), здійснює заходи щодо запобігання та протидії насильству, булінгу (цькування). - Організовує у взаємодії з учнями та іншими учасниками освітнього процесу просвітницько-навчальні заходи щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни. - Планує та здійснює освітній процес з урахуванням засад здорового та безпечного способів життя. - Популяризує здоровий та безпечний способи життя, формує стійкий інтерес і позитивну мотивацію учнів до особистої гігієни, фізичної активності і відпочинку, безпечної поведінки, здорового харчування, запобігання шкідливим звичкам. - Дотримується у професійній діяльності правил безпеки життєдіяльності, санітарно-гігієнічних вимог, протиепідемічних правил, володіє прийомами збереження особистого фізичного та психічного здоров'я під час професійної діяльності. - Знає умови надання домедичної допомоги відповідно до законодавства; розпізнає зовнішні ознаки погіршення самопочуття людини; володіє прийомами та навичками надання домедичної допомоги в різних ситуаціях; надає домедичну допомогу учасникам освітнього процесу у випадку погіршення самопочуття, отримання травм та інших ситуаціях (у разі потреби). 	<p>Розробка виховної години, бесіди, заняття, брошури тощо з урахуванням академічної доброчесності.</p> <p>Замітка про участь в освітніх профілактичних заходах.</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800</p>
Проектувальна компетентність	<p>Організовує динамічне освітнє середовище, сприятливе для кожного учня, у відповідності до різних видів активності на навчальних заняттях.</p>	<p>Освітнє середовище навчального кабінету: план роботи, інструктажі тощо.</p>
Прогностична компетентність	<ul style="list-style-type: none"> - Прогнозує різні варіанти розвитку навчального заняття та передбачає використання доцільних інноваційних методик і технологій відповідно до навчальних ситуацій. - Удосконалює навчально-методичне забезпечення процесу вивчення навчального предмета (інтегрованого курсу). 	<p>Календарно-тематичний план; освітня програма.</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800</p>
Організаційна компетентність	<ul style="list-style-type: none"> - Розвиває в учнів здатність розуміти свою роль активного учасника освітнього процесу; створює сприятливі умови навчання, виховання та розвитку осіб з особливими освітніми потребами; створює умови для співпраці та самоорганізації учнів у навчальній діяльності. - Організовує навчальні заняття різних типів; застосовує різні види і форми навчально-пізнавальної діяльності учнів відповідно до їх дидактичних цілей і поставлених завдань, з урахуванням вікових та інших індивідуальних особливостей учнів; здійснює пошук нових, сучасних форм навчальної та пізнавальної діяльності учнів і використовує їх у педагогічній діяльності. 	<p>Елементи розробленого заняття із застосуванням сучасних форм навчальної і пізнавальної діяльності учня з урахуванням академічної доброчесності.</p> <p>Замітка про організаційні заходи із</p>

		<p>застосуванням прийомів індивідуальної, групової, колективної діяльності учнів.</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800</p>
Оцінювально-аналітична компетентність	<ul style="list-style-type: none"> - Розробляє індивідуальні завдання для оцінювання з урахуванням результатів навчання учнів, їхніх освітніх потреб. - Розробляє критерії формувального оцінювання результатів навчання учнів; ураховує результати формувального та підсумкового оцінювання для визначення разом із учнями цілей навчання. - Аналізує вплив різноманітних підходів і стратегій оцінювання на процес навчання учнів. - Застосовує інтерактивні методики і технології для здійснення самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів. 	<p>Сучасні практики оцінювання учнів на уроках: види оцінювання результатів навчання учнів (тести, самостійні, контрольні завдання тощо) з урахуванням академічної добросовісності.</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800</p>
Інноваційна компетентність	<ul style="list-style-type: none"> - Диференційовано та індивідуалізовано застосовує методи наукового пізнання відповідно до пізнавальних інтересів і потреб учнів. - Диференційовано та індивідуалізовано застосовує інноваційні форми, методи, прийоми, засоби навчання; визначає ефективність їх застосування в освітньому процесі для задоволення індивідуальних потреб та інтересів учнів. - Аналізує різноманітні підходи до розв'язання проблем, визначає їхні переваги та ризики, застосовує різні джерела для пошуку додаткової інформації, що є важливою для розв'язання проблем і запобігання їм. - Демонструє відкритість до ідей та рішень усіх учасників освітнього процесу, готовність розглядати пропозиції та апробувати нові підходи до розв'язання проблем і запобігання їм. 	<p>Участь в інноваційній та дослідно-експериментальній роботі регіонального рівня: «Росток», «Інтелект України», «На крилах успіху» тощо (програми, модулі, розробки занять з урахуванням академічної добросовісності).</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800</p>
Здатність до навчання впродовж життя	<ul style="list-style-type: none"> - Використовує практики взаємонавчання для підвищення фахової майстерності. - Планує власний професійний розвиток відповідно до визначених цілей. - Обирає види, форми, програми та суб'єктів підвищення кваліфікації відповідно до власних професійних потреб. 	<p>Заходи взаємодії з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (семінари,</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – Здійснює наставництво/супервізію, допомагає іншому(им) вчителю(ям) у виявленні професійних потреб, рекомендує ресурси для професійного розвитку, надає методичну підтримку щодо планування та організації освітнього процесу. 	<p>практикуми, майстер-класи тощо).</p> <p>План роботи як наставника / супервізора.</p> <p>План власного професійного розвитку відповідно до визначених цілей.</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800</p>
Рефлексивна компетентність	<ul style="list-style-type: none"> – Відстежує динаміку та результати власної професійної діяльності відповідно до стратегічних та операційних цілей власного професійного розвитку, особливостей освітньої діяльності закладу. – Визначає відповідність власних професійних компетентностей чинним вимогам, сильні та слабкі сторони власної педагогічної діяльності, потребу в розвитку власних компетентностей (з урахуванням освітніх інновацій, індивідуальних освітніх потреб учнів тощо). 	<p>План індивідуального професійного розвитку відповідно до визначених цілей.</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800</p>

Пункт 10 Положення про атестацію

За результатами атестації педагогічні звання присвоюються (підтверджуються) педагогічним працівникам, які мають кваліфікаційну категорію «спеціаліст першої категорії» / «спеціаліст вищої категорії» та які зокрема:

упроваджують і поширюють методики компетентнісного навчання та нові освітні технології, надають професійну підтримку та допомогу педагогічним працівникам (здійснюють супервізію);

беруть участь у процедурах і заходах, пов'язаних із забезпеченням якості освіти та впровадженням інновацій, педагогічних новацій і технологій у системі освіти;

були визнані переможцями, лауреатами всеукраїнських, міжнародних фахових конкурсів;

підготували переможців всеукраїнських, міжнародних олімпіад, конкурсів, змагань, тощо.